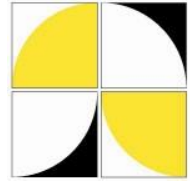

Informatienota

Aan:	De raad
Van:	Het college
Onderwerp:	Netcongestie
Portefeuillehouder:	Jur Marringa
Datum collegebesluit:	15 oktober 2024
Zaak/documentnummer:	1680142
Geheim:	Nee

Kennisnemen van:

Netcongestie in Tiel en in de regio:

- Wat is netcongestie; Hoe ziet het energiesysteem eruit: nu en in de toekomst?
- Aan welke oplossingen wordt gewerkt en welke relevante documenten zijn er of worden ontwikkeld.

1. Inleiding

Bij de informatiemarkt voor de perspectievennota van juni 2024 hebben raadsleden aangegeven behoefte te hebben aan een update over netcongestie in onze regio.

Eerder is de raad als volgt geïnformeerd over netcongestie:

- Een informatienota netcongestie (juni 2022);
- Een presentatie van Liander in de informatieve commissie (november 2022);
- Beantwoording ex. Artikel 41 vragen RvO over het stroomnet dd 14 november 2023;
- Een informatiebrief van Liander (november 2023);
- Een regionale raadsavond van 13 mei 2024 over integraal programmeren van Liander en het programma GEIS (Gelderse Energie Infrastructuur); voor meer informatie zie [Besluitvorming - RES Rivierenland](#) onder raadsavond 13 mei 2024.

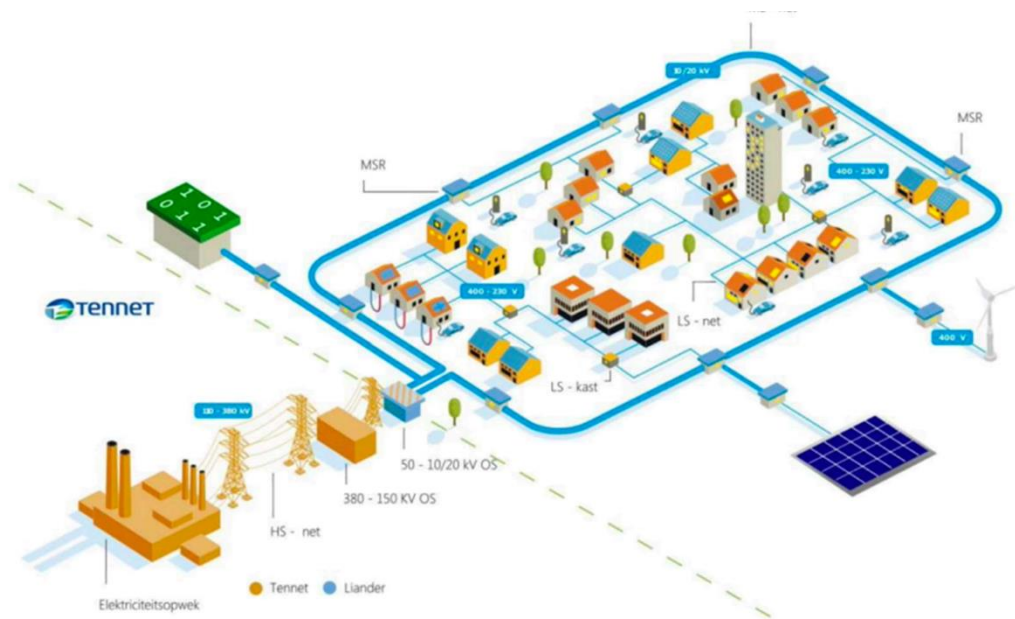
In deze nota volgt een update over netcongestie.

2. Kernboodschap

In de gemeente Tiel en in Rivierenland is sprake van netcongestie. Bedrijven kunnen niet langer het benodigde vermogen krijgen en worden op een wachtlijst geplaatst. Kleinverbruik kan wel worden aangesloten, maar dit kan wel tot problemen leiden in het netwerk zoals meer storingen of afschakeling van zonnepanelen. Er wordt hard gewerkt om netcongestie aan te pakken, met name door Liander en TenneT.

Hoe werkt het elektriciteitsnet

Traditioneel wordt energie opgewekt bij een elektriciteitscentrale. Vanuit daar wordt het getransporteerd naar huizen en bedrijven. Maar dit gaat niet in één keer. Het transport van elektriciteit begint via het hoogspanningsnet en dit wordt door TenneT beheert. Via dit net wordt de elektriciteit onder hoge spanning, namelijk zo'n 150.000 volt, naar een verdeelstation getransporteerd. Dit station is nodig, omdat de elektriciteit van het hoogspanningsnet niet geschikt is voor gebruik thuis. Het verdeelstation zet de elektriciteit eerst om naar 20.000 volt. We noemen dit middenspanning. Van daaruit wordt de elektriciteit verdeeld over meerdere kabels, die onder de grond verder gaan. En uiteindelijk gaat de elektriciteit via transformatorhuisjes over op het laagspanningsnet, 230 volt, waar het bij huizen en bedrijven via het stopcontact binnenkomt. Netbeheerder Liander beheert het midden- en laagspanningsnet.

Figuur 1 Het elektriciteitsnetwerk. De stippellijn geeft de grens aan tussen TenneT en Liander.

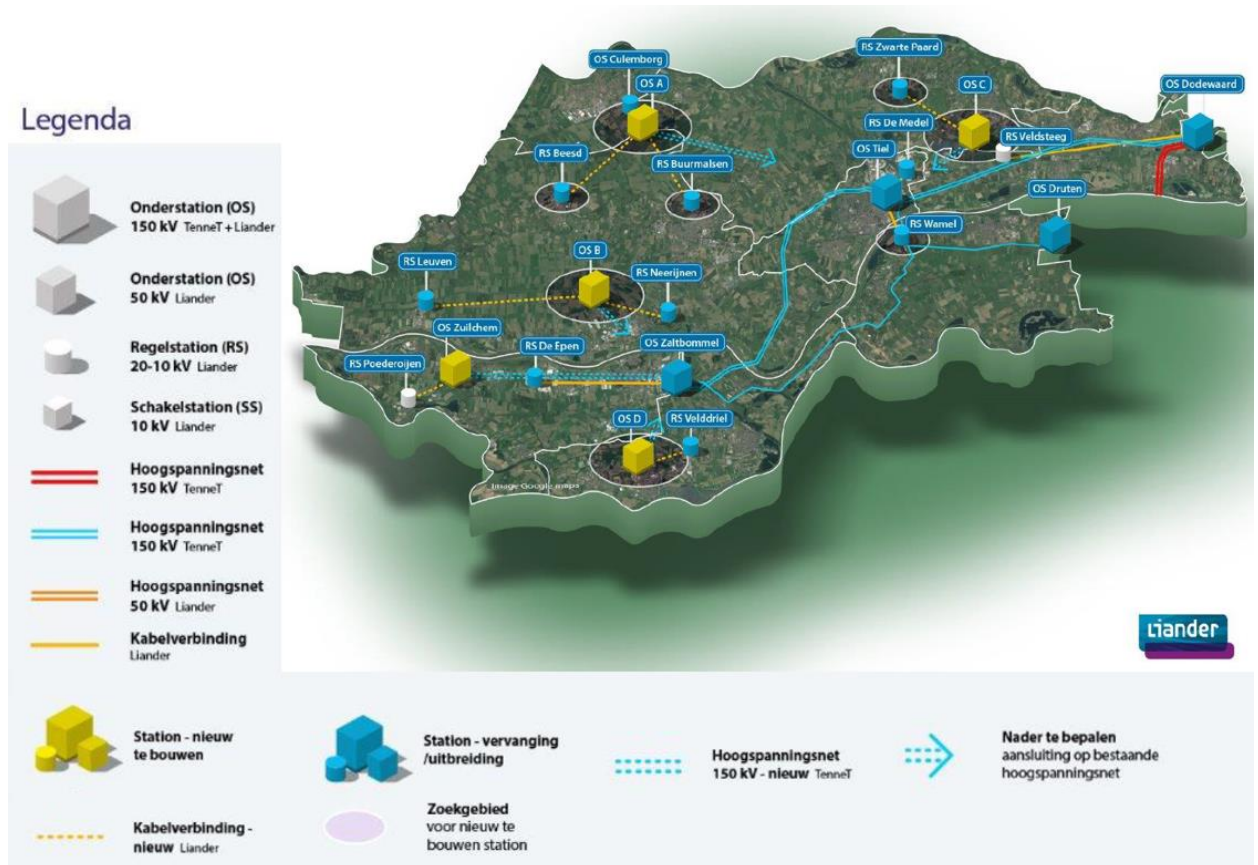
Voor meer kennis over netcongestie, het energiesysteem van nu en het energiesysteem in de toekomst verwijzen wij naar de site van de RES-Rivierenland [Ons energiesysteem: de basis - RES Rivierenland](#).

Energiesysteem nu en in de toekomst

TenneT en Liander gaan de komende jaren fors investeren om het elektriciteitsprobleem op te lossen. Zij gaan nieuwe stations bouwen en vele kilometers kabels aanleggen. Vanaf 2029 komt er weer ruimte op het elektriciteitsnet voor bedrijven die nu op de wachtlijst staan.

Figuur 2 Huidig energiesysteem

Figuur 3 Mogelijk toekomstig energiesysteem 2050 (toekomstbeeld)

Zoals zichtbaar in figuur/bijlage 2, worden er in het toekomstige energiesysteem vier onderstations gepland en worden vele extra elektriciteitskabels voorzien. Deze investeringen vergen geld, menskracht en materialen. Ook moet er voor de nieuwe onderstations ruimte worden gemaakt. Ieder station is 4 tot 6 ha groot.

Oplossingen voor netcongestie

Naast bovengenoemde uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk wordt hard gewerkt aan oplossingen om netcongestie tegen te gaan. Deze zijn in te delen in korte-termijn-maatregelen (tot 2030) en lange-termijn-maatregelen (na 2030).

Korte termijn maatregelen:

- RES-Rivierenland zet in op een goede informatievoorziening rondom netcongestie.
- Om meer grip te krijgen op het mechanisme rondom netcongestie wordt een pilot gedraaid samen met het Nationaal Programma RES (NPRES) met datasprints.
- Maatregelen uit het actieplan netcongestie van Liander/TenneT en provincie Gelderland.
- Met DOE-Rivierenland wordt aan ondernemers advies gegeven hoe zij beter gebruik kunnen maken van hun bestaande elektriciteitsaansluiting waardoor ruimte ontstaat voor groei en/of verduurzaming. Voor meer informatie zie [DOE Rivierenland](#).
- Op bedrijventerreinen waar netcongestie een probleem is, zoeken ondernemers naar alternatieven. Een voorbeeld is het zelfvoorzienend bedrijvenpark Medel.

Langere termijn maatregelen (doorwerking na 2030)

Om integrale oplossing voor netcongestie te ontwikkelen zijn verschillende maatregelen uitgewerkt in de volgende documenten:

- Het Regionaal Uitvoeringsprogramma;
- De Energievisie van de provincie Gelderland.

De maatregelen in deze documenten zijn aanvullend op het grote investeringsplan van Liander en TenneT om het elektriciteitsnetwerk te vergroten.

Het actieplan netcongestie

Netbeheerders TenneT en Liander hebben, samen met de provincie Gelderland, op 10 juli 2024 een maatregelenpakket bekendgemaakt om een betrouwbare elektriciteitsvoorziening in de provincie te garanderen. De maatregelen moeten ervoor zorgen dat wachtlijsten voor consumenten zoveel mogelijk beperkt blijven en moeten het gericht afschakelen van de elektriciteitsvoorziening voor grootverbruikers voorkomen. De wachtrij voor grootverbruikers wordt met een maatregelenpakket niet opgelost, hooguit ingekort. De meeste maatregelen zijn alleen gericht op afname van elektriciteit – opwek is daarmee buiten scope. De komende periode worden de maatregelen verder uitgewerkt in werkgroepen. De maatregelen met de meeste potentie variëren van het netbewust laden van elektrische voertuigen, tot nieuwbouwwoningen die minder stroom verbruiken en de keuze voor hybride warmtepompen in bestaande woningbouw, in plaats van all-electric warmtepompen.

Het regionaal uitvoeringsprogramma (trekker Liander)

Het regionale uitvoeringsprogramma beschrijft de belangrijkste acties, initiatieven en projecten waar de regio de komende jaren op kan inzetten. Om zo de toekomstig verwachte netimpact voor de regio zo klein mogelijk te maken. En om vorm te geven aan het toekomstige regionale energiesysteem. Daarbij is rekening gehouden met parallel lopende trajecten, zoals het Actieplan Netcongestie FGU (Flevoland, Gelderland, Utrecht) en de Provinciale Energievisie Gelderland 1.0. Dit uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks herijkt. Dit programma wordt nu in concept besproken in de RES-regio. Het programma is niet alleen van Liander maar ook van

gemeenten en provincie. Het plan heeft geen formele status. Het programma kent vier programmalijnen:

- Netbewuste nieuwbouw;
- Netbewuste warmtetransitie;
- Koppeling van vraag en aanbod van energie en buffering van energie;
- Efficiëntere inzet van grootschalige opwek.

De energievisie van de provincie Gelderland

Een belangrijk traject wat parallel loopt aan de ontwikkeling van het uitvoeringsprogramma, is de energievisie voor Gelderland. De energievisie beschrijft het gewenste eindbeeld voor het energiesysteem van Gelderland voor de langere termijn (2030-2050), en de gewenste route om daar te komen. De Gelderse energievisie bevat leidende principes en structurerende keuzes vanuit de provincie voor sectoren en energiedragers die richting geven aan het energiesysteem. Deze energievisie, inclusief principes en keuzes, is een kader voor het maken van regionale en lokale keuzes.

Hoofdprincipes uit de conceptversie zijn:

- Energie wordt mede sturend voor de inrichting van Gelderland;
- Het energiesysteem wordt zoveel mogelijk decentraal ingericht.

De inrichtingsprincipes zijn:

- We combineren de energievraag, flexibiliteit en aanbod;
- We zetten in op een energiemix;
- We besparen energie.

Opdrachtgever voor de energievisie is de provincie. De visie wordt begin 2025 bestuurlijk vastgesteld door de provincie Gelderland.

Gevolgen

De gevolgen van netcongestie zijn groot zoals in deze informatienota aangegeven. Om de gevolgen tegen te gaan worden vele inspanningen verricht. Ook de gemeente heeft een rol om de gevolgen te verkleinen zoals netbewuste woningbouw, netbewuste warmtetransitie, buffering van energie en efficiënte inzet van grootschalige opwek.

Vervolg

Raadsleden ontvangen regelmatig updates over netcongestie. Dit kan zijn via onze eigen organisatie of via RES Regio Fruitdelta Rivierland.

Meer informatie:

Team:	Vitale Stad. Beleid en regie
-------	------------------------------